

**ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ
У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ
І ЄВРОПЕЙСЬКОГО ОСВІТНЬО
ПРОСТОРУ**

**HIGHER EDUCATION OF UKRAINE
IN THE CONTEXT
OF INTEGRATION TO EUROPEAN
EDUCATIONAL SPACE**

вано Науково-методичною радою Східно-Європейського Інституту Психології (Україна - Франція). Протокол № 11 від 10 листопада 2018 року

існене за сприяння Польської Академії Наук (Київське представництво Міжнародної Експертної Агенції “Консалтинг і Тренінг” та Східно-Європейського Інституту Психології (Україна – Франція)

Редакційна колегія випуску:

, Савченко О.Я., Маноха І.П., Генрик Собчук (Польща), Ляшенко О.І., Коцур В.П.
нко М.С., Бех І.Д., Виговська О.І., Петрочко Ж.В., Анджей Мірські (Польща),
Марія Гренвальд (Польща), Габріеле Сімончіні (Італія)

Відповідальний редактор випуску:

Маноха І.П., доктор психологічних наук, професор

і науково-практичний журнал “Директор школи, ліцею, гімназії” – Спеціальний випуск “Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору” – № 6. – Кн. 2. – Том III (81). – К.: – Гнозис, 2018. – 548 с.

Scientific-Practical Magazine “Principal of School Liceum Gymnasium” – Special issue “Higher Education of Ukraine in the Context of Integration into the European il Space”. – № 6. – Book 2. – Volume III (81). – К.: Gnosis, 2018. – 548 p.

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 20652 – 10472 ПР від 31.03.2014.
к включено до Переліку наукових фахових видань України з педагогічних, психологічних та філософських наук Наказом МОН України від 06.11.2014 № 1279.
к включено до міжнародних наукометричних баз: Google Scholar, Наукова періодика України (Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського).

льному випуску вміщені наукові статті фахівців з питань вищої освіти, присвятій проблемі входження України до європейського освітнього простору. тиви євроінтеграційних процесів у сфері вищої освіти, вимоги Болонськ та питання готовності України відповідати цим вимогам, моніторинг якості освіти європейського освітнього простору та завдання, що стоять перед вищою освітою сьогодні – ось далеко не повний спектр проблем та питань, до висвітлення та слідіння яких звертаються автори випуску. У центрі уваги також – питання управління, перспективи запровадження механізмів сучасного освітнього менеджменту – умови й напрями оптимізації та розвитку вищої освіти України в сучасних умовах. У статтях авторів – керівників освітніх закладів, науковців, дослідників психолого-педагогічних та управлінських аспектів розвитку освітньої справи в Україні та за її межами.

СПЕЦІАЛЬНИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ВИПУСК
ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ
У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ
ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО
ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

№ 6, Книга 2, Том III (81), 2018 р.

Тематичні рубрики випуску:

Трансформаційний процес і перспективи розвитку
вищої освіти в Україні, Європі та світі

Управління якістю освіти:
стандартизація та інноваційність

Філософія та психологія освіти

Соціально-педагогічні та організаційні умови
впровадження європейських стандартів
вищої освіти в Україні

Новітні засоби навчання: проблеми
впровадження та стандартизації

Психологічні аспекти освітнього процесу

Соціально-психологічні аспекти освітньої
сфери і гуманітарних наук

ISSN 2309-7744

Передплатний індекс
23974

МОН, НАНІН
Всеукраїнський
науково-практичний
журнал: рецензований

ISSN 2309-7744

Key title: Direktor
Abbreviated key title

Свідоцтво про діючий
друкований засіб
Серія КВ № 2
від 31.08.2018

Передплата

23974

НАУКОВЕ ФАХ
З ПЕДАГОГІКИ
ПСИХОЛОГІЯ
ФІЛОСОФІЯ

НАД НОМЕРОМ
Головний і науковий редактор

Ольга ВИ

Зміст та анотації

Наталія

Корецька

Наталія В

Ольга ВИ

Бібліографічний список

Наталія Т

Верста

Дмитро М

Відповідальний редактор

Ольга ВИ

Д., Духовна культура майбутніх освітян: емпіричний аспект	
ЗВА Т.В., Ментальний простір як конструкт когнітивного простору особистості .	
О І.В., Сутність понять «простір», «просторові відношення», рівні уявлення» та способи їх вербального вираження	
Я.С., Інтернет-дискурс моди: сутність та особливості в сучасному просторі	
ИЧ О.І., Формування компетенції діалогу культур у майбутніх філологів	

ОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ РТІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ. 1

А.М., ПОДЛЄСНА Г.В., Особливості організації самостійної здобувачів вищої освіти в процесі вивчення соціально-гуманітарних дисциплін . .	
ЗВА Г.Ю., МЕЛЬНИК Н.О., Роль навчальної мотивації у вжив студентів в Національному медичному університеті імені О.О. Богомольця .	
Т.В., Методичні аспекти підготовки майбутніх вихователів закладів ної освіти до створення позитивного професійного іміджу	
ЕНКО Т.О., НИКОЛАЄСКУ І.О., Управління формуванням сті майбутніх докторів філософії до розробки освітніх програм для дітей ного віку	

ЗАСОБИ НАВЧАННЯ: ПРОБЛЕМИ ДЖЕННЯ ТА СТАНДАРТИЗАЦІЇ. 2

ИЧ Н.Ю., Реферати як вид індивідуальної роботи при викладанні жкої мови професійного спрямування	
М.В., Використання цифрового освітнього контенту у професійному у науково-педагогічного працівника	
., Використання методу Case-study у навчанні комбінаторних, існих та статистичних методів і моделей майбутніх вчителів фізики	
М., Сучасні підходи до викладання клінічної імунології студентам у вищих навчальних закладах	

кандидат психологічних наук,
старший науковий співробітник,
старший викладач, кафедра за
вікової та педагогічної психології
Інституту людини, Київський
університет імені Б.Грінченка,
м. Київ, Україна

ДУХОВНА КУЛЬТУРА МАЙБУТНІХ ОСВІТЯН: ЕМПІРИЧНИЙ АСПЕКТ

У статті проаналізовано поняття загальної культури та, зокрема, духовну культуру автор розглядає як складову загальної культури особистості і вважає, що її дія формуванню потрібно приділяти відповідну увагу в освіті. Тому основною частиною роботи є представлення авторської методики дослідження духовної культури педагогів.

В статье проанализированы понятия общей культуры и духовной, в частности. Духовную культуру автор рассматривает как составную часть общей культуры личности и считает, что в диагностике и формировании нужно уделять соответствующее внимание в системе образования. Поэтому основной частью работы является представление авторской методики исследования духовной культуры педагогов.

The concept of general culture and spiritual, in particular, is in the article. The author considers the spiritual culture as a part of the general culture of the individual and believes that diagnosis and formation should be given due attention in the system. Therefore, the main part of the work presents the methodology for studying the educators' spiritual culture.

Відомо, що з утвердженням ринкових відносин, коли діалектика матеріальних і духовних інтересів та потреб вимагає гармонізації, створення духовного світу особистості, зокрема її духовної культури, що актуалізувалася.

Військово-східні провідні західні держави досягли, у порівнянні

нанням цих досягнень, важливо враховувати, що закладений механізм індустриальних суспільств механізм максимального споживання не сприяє формуванню духовності. Адже зберігається пряма залежність від грошей, речей, професій, важливих не як сфера творчості індивіда, а лише як джерело збагачення.

Гіпотезою нашого дослідження є думка, що людська продуктивність, праця людини є головним проявом духовного відношення до життя, а не лише чинник духовного розвитку особистості.

У своїй роботі ми звернулися до фундаментальної категорії суспільствознавства – *категорії культури*, тому що саме в цьому понятті ми уявляємо собі найбільш адекватну постановку проблеми становлення людини, її становлення, а також побудови адекватної системи діагностики. Духовну культуру ми розглядаємо як складову частину загальної культури особистості і вважаємо, що її діагностиці і формуванню слід приділяти відповідну увагу в системі освіти.

На наш погляд, найбільше точно сутність культури особистості визначив Г. Газман у наступному визначенні: «Культура – це досягнення особистісної гармонії, що дає їй соціальну стійкість, продуктивну включеність у людське життя і працю, а також особистісний емоційний комфорт». Водночас варто орієнтуватись на трактування «підвищення культурного рівня кращого, вищого способу життя в ієрархії цінностей» [3, 55].

Щодо духовної культури, то нам імпонує думка В.Ф.Кудрявця, який розглядає поняття «духовна культура педагога» як систему світоглядних переконань, які реалізуються у ставленні до себе, інших людей і світу та є необхідною основою гуманістичного контексту педагогічності [4].

Дослідження українських вчених М.Бастуна, Н.Вінник, О.Ігнатюк за допомогою опитування керівництвом В.В. Рибалки, показали, що конкретизація психологічних аспектів особистості відбувається та має місце відповідно до культурних цінностей.

Так культура спілкування презентується такими вершинними цінностями, як комунікабельність, здатність до взаєморозуміння, співпраця і творчої взаємодії, толерантності і співпереживання і т.д.

Мотиваційна культура включає в себе широту інтересів, схильність до різних цінностей (доброта, краса, істина), гуманістичні ідеали, цілі і мети життя, потяг до гармонії світу, відданість творчій праці. Характерологічна культура особистості передбачає визнання

огливість, наполегливість, турботливість, відповідальність, згуртованість, зосередженість, уважливості, почуття здорового глузду, внутрішньої свободи, відповідальності, дотепність, совість.

ексивну культуру утворюють такі якості особистості, як здатного самопізнання і самооцінки, до вольової саморегуляції, сапочуття власної гідності, альтруїстичний егоїзм, самокреативносоналення і самоактуалізація власної особистості.

ційна культура представлена освіченістю особистості, наявнкругозору та картини світу, професійною компетентністю, жидом і мудрістю вчинків.

ектуальна культура особистості включає у свій склад такі ціннстуальна ініціатива, здатність сприймати нове, спостережливе і системне мислення, винахідливість, оригінальність, нестандартлення, творча уява, фантазія, інтуїція, винахідливість, критичіратегічність мислення тощо.

ад психофізіологічної культури входять чутливість сенсорних (вість, пластичність нервової системи, її працездатність, врівновельність, емоційність.

ід цивілізації, наукові та життєві дані свідчать про те, що вкні якості забезпечують успішність, ефективність, продуктивність людської діяльності, через що і усвідомлюються як незапечні цінності.

иділили одинадцять видів духовно професійних прагнень, які вструктурі особистості за В.В. Рибалкою [5], класифікацією якої високодуховної особистості за Е.О. Помиткіним [4] педагогі, професіографічним вимогам до особистості вчителя.

рагнення усвідомлювати професійні знання як цінності. Вказаніображаються в рівні свідомого засвоєння, збереження і використійних знань вчителем, які є стрижнем духовної культури. По во вищих професійних цінностей вчителя можна виділити прагид дійсні людські, професійні цінності від псевдо цінностей, утфесійну рівновагу між матеріальними та духовними цінносид і вдосконалювати свої знання, уміння, навички, створювати в.особистісних цінностей в області психіки людини, її діяльності, (взаємовідносин, цінувати і дотримуватися культури своєїім'ї, професії, людини як особистості та суб'єкту праці.

рагнення любові до дітей. Любов – явище соціально-історичне,ок завжди взаємозалежний із розвитком загальної культури. Нездійснені форми вчителя високі прагнення породжує у розпізнні вза